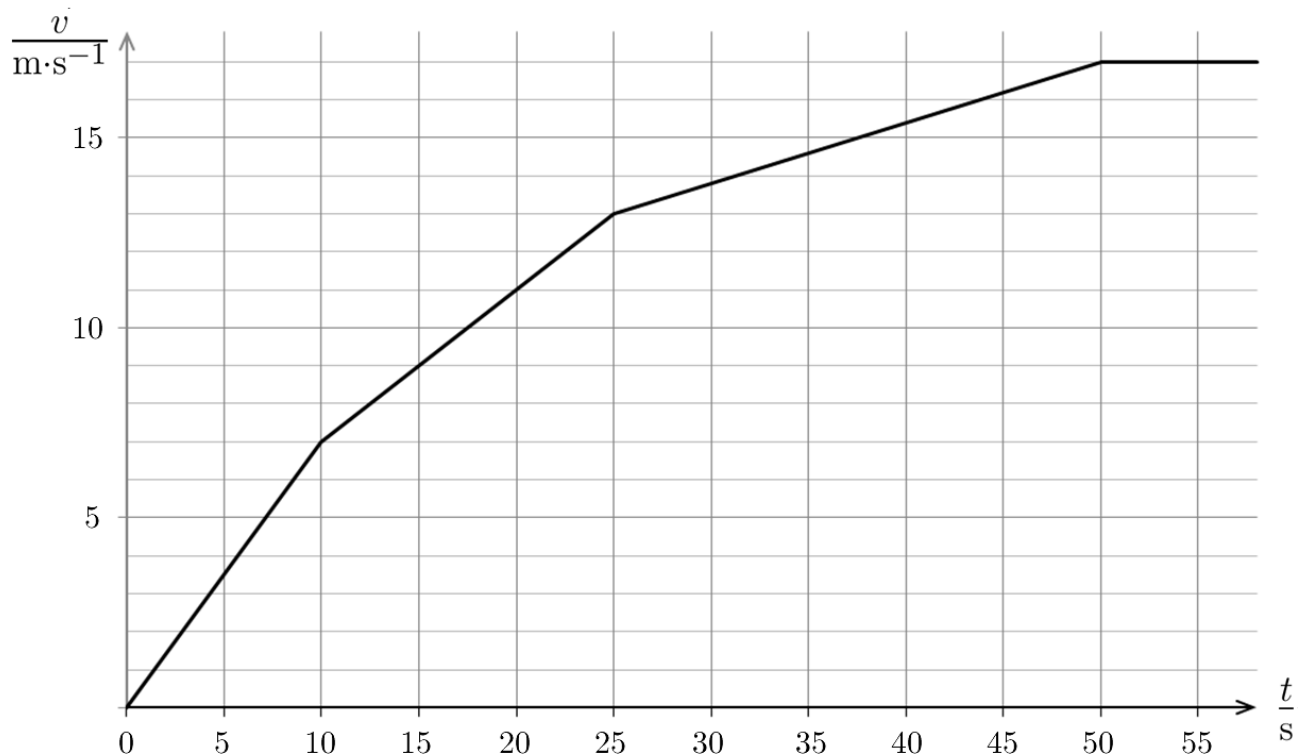

Ústřední komise fyzikální olympiády České republiky
Úlohy krajského kola 65. ročníku FO
kategorie D

1. Rozjezd vlaku

Graf závislosti rychlosti na čase udává rozjezd a následný rovnoměrný pohyb vlaku:

- Určete velikosti zrychlení na každém ze tří rozjezdových úseků.
- Určete průměrnou rychlost vlaku během jeho rozjezdu, tj. do okamžiku dosažení konečné rychlosti.
- Vlak z dosažené konečné rychlosti zastaví rovnoměrně zpomaleným pohybem za stejnou dobu, po kterou se rozjížděl. Určete velikost zrychlení a dráhu při brzdění.
- Vlak z dosažené konečné rychlosti zastaví rovnoměrně zpomaleným pohybem na stejné dráze, na které se rozjížděl. Určete velikost zrychlení a dobu brzdění.

2. Hopík

Malý pružný míček (hopík) padá volným pádem z výšky $h_0 = 175$ cm. Dopadem na vodorovnou podlahu se odrazí a vystoupá do výšky $h_1 = 112$ cm.

- Určete koeficient restituce, tj. poměr $k = \frac{v_1}{v_0}$, kde v_0 je velikost rychlosti dopadu a v_1 je velikost rychlosti odrazu.
- Určete výšky h_2 a h_3 , do nichž hopík vystoupá po druhém a po třetím odrazu.
- Určete dobu T pohybu míčku mezi prvním a druhým odrazem.

Koeficient restituce považujte po každém dopadu za konstantní. Odpor vzduchu zanedbejte. Řešte nejprve obecně, poté pro dané číselné hodnoty.

Počítejte s tíhovým zrychlením $g = 9,81 \text{ m} \cdot \text{s}^{-2}$.

3. Kolotoč

Kolotoč se otáčí rovnoměrně. Na sedačce ve vzdálenosti $r_1 = 3,0 \text{ m}$ od osy otáčení sedí Bohoušek o hmotnosti $m_1 = 25 \text{ kg}$, velikost jeho obvodové rychlosti je $v_1 = 3,4 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$. Na sedačce ve vzdálenosti $r_2 = 4,0 \text{ m}$ od osy otáčení sedí jeho starší sestra Anka o hmotnosti $m_2 = 45 \text{ kg}$.

- Určete velikost v_2 obvodové rychlosti Anky.
- Určete v soustavě spojené s kolotočem velikost F_{s1} setrvačné odstředivé síly působící na Bohouška a velikost F_{s2} setrvačné odstředivé síly působící na Anku.
- Určete velikost F_1 celkové síly, kterou působí Bohoušek na sedačku a velikost F_2 celkové síly, kterou působí na sedačku Anka.
- Určete úhlovou odchylku α_1 síly $\mathbf{F}_1$ od svislého směru a úhlovou odchylku α_2 síly $\mathbf{F}_2$ od svislého směru.

Řešte nejprve obecně, poté pro dané číselné hodnoty. Počítejte s tíhovým zrychlením $g = 9,81 \text{ m} \cdot \text{s}^{-2}$.

4. Soustava těles spojených vlákem

Kvádr a vozík se nacházejí na vodorovné rovině a jsou spojeny vlákem. Zavěsíme-li na další vlákno napojené na vozík a vedené přes kladku závaží, uvede se soustava do pohybu. Kvádr, vozík a závaží mají stejnou hmotnost m , hmotnost kladky je zanedbatelná. Součinitel smykového i statického tření mezi kvádrem a vodorovnou rovinou je f .

- Určete velikost a zrychlení soustavy.
- Určete velikost tahové síly F_1 , kterou je napínáno vlákno mezi kvádrem a vozíkem.
- Určete velikost tahové síly F_2 , kterou je napínáno vlákno mezi vozíkem a závažím.
- Nyní máme na vodorovné rovině k dispozici větší počet uvedených kvádrů. Budeme je vlákem spojovat za sebou, závaží ponecháme. Určete minimální počet N spojených kvádrů, aby se soustava neuvedla do pohybu.

Řešte nejprve obecně, poté pro hodnoty $m = 0,60 \text{ kg}$, $f = 0,15$, $g = 9,81 \text{ m} \cdot \text{s}^{-2}$.

